

Előfizetési árak:

Égész évre	5	kr.
Fel évre	2	50
Negyed évre	1	25
Neptantóknak egész évre	3	

Hirdetési díjak

a legutjányossabban számítottanak.
Bélyeg minden betűtáért 30 kr.

B A J A

vegyes tartalmu heftlap.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Egyes szám ára 5 kr.

Szerkesztői Iroda.
hova a lap szellemi részét illető küldemények intézendők:
ÁLLAMI TANTÓKÉPEZDÉBEN.
Levelek csak bérmentesen fogadtnak el. Kéziratok nem adtnak vissza.

Kiadóhivatal:

Az előfizetési penek és hirdetések a kiadóhivatalba — Nánay Lajos könyvnyomdájába — küldendők be (Bódog-tér, Scheibner-féle ház.)

Leányiskoláinknak a nemzeti művelődés nagy-jelentőségű tényezőivé kell emelkedniök.

Péterfi Sandorótól.

A műveltség mibenlétét sokan és sokféleképen alapították meg. Egyszerű és világos felfogással szóló e tárgyrol egyik elsőrendű magyar paedagogusunk, Szilasi János; szerinte műveltenek csak azt lehet nevezni, a ki saját magával, nemzetével s az egész világgal összhangzásban áll; más szóval az művelt, a ki azou kötelességeinek, a melyek a családban, a nemzetben, az egyházban azon korban, a melyben munkálkodnia kell, rea varakozhatnak, oly mértékben képes megfelelni, a minora veleszületett és kirejzhető arravalóságainal fogva hivatva lehet.

A műveltség tehát csak az esetben igazi, ha azou kötelességek teljesítésére s teljesítésére is képes, melyet a nemzeti élet reánk ró, s nem lehet hayes az oly műveltség, mely az egyet saját nemzetének törekvésével, létezésével ellentéte hozhatja. A világpolgári műveltségről tehát csak is oly mértékben lehet szó, mint a világpolgárságról, melyet halhatatlan Kőcsényk imágy fog fel:

„Szeretni az emberiséget, ez minden szívnek elengedhetlen főttele. Az emberiség egésze nem egybe számtalan haznéprek osztott nagy nemzetiségű, melynek mindegyik tagja rokonnak s szeretetűnkre és szolgálatainkra egyformán szamot tart. Azonban jól megértés! az ember véges aiat, hatása is csak bizonyos meghatározott körben munkálhat. Azt ne hidd, miutna Isten bennünk arra alkotott

volna, hogy a föld minden gyermekeinek egyforma testvérek s a föld minden tartományinak egyforma polgárul legyenek. A nap temérdek égi testeket bevilágít; de a világ-egyetem minden részire még sem hat ki: így az ember, ha nagy előt nyert örökül s erejének megfelelő állást vón a sorsol, ezek, sőt millióim előtt jótékony napként világláthat, de az egész emberi nemre jótévo behatást gyakorolni, az a nagyok legnagyobbikának nem adatik. Soha sem tudtam megerteni: kik azok, kik magokat világpolgároknak nevezik?“

Nem helyes uton járnak tehát azok, a kik a világpolgári műveltséget hangoztatják a a nevelésben a nemzeti iránynak ellenségei. Mert ki az, a ki a nevelésnél, a műveltség alapvetésnél, figyelmen kívül hagyhatná az egyénben a nemzeti elemet, melyet magunkkal hozunk a világra, melyet a nevelésnek sem eltagadnia, sem elhunyonia a természet s az Isten szent törvényeinek megsértése nélkül nem lehet! És van-e valaki, a ki még tudná mutatni, hogy a helyesen feltegot igazi nemzeti műveltség és az emberiség eszmeje közt oly ellentét létezik, mely meg nem engedi, hogy az egyén nemzetével, nemzetét éljen, a mi megtilthatná a nevelésnek, hogy az egyét nemzetével összhangzása hozni törekedjék, s a növekedést a nemzet által reá röt kötelességek teljesítésére képesse? Nem engedi-e meg, nem követeli-e meg a józan nemzeti műveltség, hogy a világ alkotójának, az emberiség atyjának, Istenünknek örök igazságait a nemzetnek minden egyes tagja megismerni töre-

T Á R C S A.

Mindenféle nemesek.*)

(1879. nyarán.)

A lapok azt a hirt hozzák, hogy három magyar mánás találkozni szándékozik Balaton-Füreden, tanácskozni a socialis reformok felől, melyeket az országban keresztülvinni akarnak. „Socialis reformok!“ Ez egyike azon szerencsés kifejezéseknek, melyek közszájon forognak a nélkül, hogy valaki miolytunk felől tudakozódna. Senki sem tudja: honnan jönnek, hova igyekeznek, s ország-világ szabad utat enged nekik. Ezer halandó közül alig akad egy is, a ki valaha valami gondolatot fűzött volna össze e kifejezésekkel, s mindenki kötelességének tartja, hogy láttukkor a legeslegelőnyobb arczot öltse, a melyre csak képes. Vannak ilyen kongó renoméek az emberek közt is, de itt rendszerint nem sokáig állják meg a sarat. De ha egyszer egy szó kapott arra a hirre, hogy melyetelmi, akkor egy pár nemzedék esküszik bócs voltára.

S ilyen szó Magyarország a társadalmi reform is. Az hat-hind: okos emberek egy társadalom reformját nem vesztik könnyű dolog számba, a melyet máról hónapra egyszerűen decretálni lehet, mint előrendelik például, hogy egy gyalogzerind ma Snyder-fegyverekkel s holnap Martini-puskákkal legyen fölszerelve. Ha meggondoljuk, hogy mily szörnyű nehézségekkel jár csak egyetlen embert is „reformálni“, (ha szinte egész ember iránt az azt egész, gyöngéd vonzalmat táplálók is), melyet közönségesen csak a magunk személye iránt érzünk) akkor bizonyára nem fogjuk csekélységnek tekinteni egy egész társadalom reformját, a melynek életében s a melynek szokásaiban semmi sincs, a mi esetleg vagy önkényes volna, hanem a melyben minden — még fölkassága is — sok száz év munkája, viszontagságai és megszokása folytán lett olyanná, a melyen, Nem háruhan, nem harminczán s nem akár háromszázan sem reformálhatnák azt a

társadalmat, nem még akkor sem, ha társadalom alatt caupán azt a meglehetősen szűk kört értenék, mely az aristokraták foglalja magába. Ezzel bizonyára nem azt akarjuk mondani, hogy ily állásn kisebb vagy nagyobb számú személyek működése minden jelentőség nélkül való.

Sőt inkább!

Mindenki megfogja engedni, hogy alig van még egy ország Europa nyugatán, a melyben az aristokratia a viszonyok természeténél fogva oly nagyszerű szerepe volna hivatva, mint ebben az országban. Az ország historial, politikai és gazdasági története ugy hozza magával, hogy Magyarországban nagyobb gazdagsággal bíró emberek és ismert nevek viselői tényleg a született törvényhozók minden téren még akkor is, ha azon előjogok, hogy a törvényhozában résztvegyenek, törvénykönyveinkből nem fordul volna elő soha.

Az ország, egészen szegény ország és conservatív ország. Szegény, jóllehet sokat beszélnek nagy gazdagságról, egyes rendkívüli jelenségek után, melyek családát keltenek az összállapot nyomorú volta felől. Egy név gazdagsága amaz átlagos mérték sz rint itélendő meg, melyet eme nép maga az egyesek birókának megítélésében szokott alkalmazni. Már pedig bizonyos, hogy mi gazdasági viszonyok megítélésénél csaknem oly elnéző mértékhez szoktattuk magunkat, mint szellemi nagyságok megítélésénél. Olyan embert, ki nélkül gazdag számba megy, Nyugaton alig tekintenek föl jómódúnak, s jómódúságunk gyakran mögötte áll a külföldi legesekélyebb polgári viszonyoknak. Ennyit a szegénységről.

E mellett az ország conservatív is. Nem egyhamar ismeri el az újdonat új gazdagságot és az újdonult nemességét. A politikai befolyás, például, mely Angliában egyszerűen járuléka a nagy földbirtoknak s a földbirtokkal átszárnyazk minden új birtkosra is, mináunk korántsem szereshető meg olyan könnyen. Vannak befurakodottak és fölserepedettek a birtkosok világában, de nem a politikai világban, s nem különösen ama kis vidéki világban, az egyetben, a hol — hogy a fölkapott szóval éljünk — csakugyan jehet „reformálni“. Ebben a szűk körben a birtk nem örökül

*) Mutatvány Keményi Ámbros „Köztudományi Bajok“ című művétől.

Tedjék s magát tökéletesebb és szentül megtartsa amaz isteni törvényeket, melyek lelkünkbe oltattak, melyek az összes emberiséget egybe kötik s a melyeknek összege: Imád az Istent! szeresd felebarátodat, mint magadat!

A helyes műveltség tehát csak a nemzeti lelet s reánk nézve magyarokra pedig a magyar nemzeti műveltség lehet egyes egyedül az igaz.

Miben rejlik a magyar nemzeti műveltség? Nem másban, mint abban, hogy a magyar nemzetet álljunk összhangzásban. Mikor állhatunk a magyar nemzetet összhangzásban? Akkor, ha testünket lelkünket s ezeknek összes erejét alkalmassá tesszük arra, hogy azon életben és fejlődésben, melyet a magyar nemzetnek hivatásánál, rendeltetésénél fogva élni és végeznie kell, készséggel és sikerrel részt vehessen.

Miben áll a magyar nemzet hivatása, rendeltetése? E kérdésre a legnagyobb magyar aorta meg a leghatározottabb feleletet, így szólván:

„A magyar népnek nincs csekélyebb hivatása, mint képviselni — Európában egyedül heterogen sarjadék — azzai bölcsőjében rejtőz, eddigelő sehol ki nem fejlett, sehol érettségre nem virult sajátosságait, sajátosságait egy örszók-fajnak, mely, jóllehet mindent maga előtt ledűtő dagályként, már többiben gyászba borította földgolyóinknak legképzettebb részeit s fel-felbuzgósította, mint isten ostora mindenütt vért járt, — bizonyosan annyi különös s erejénél fogva bizonyosan annyi jót és nemest rejt magában, mint az emberi nemnek akármely lelkes és nemes családja, csak hogy, mint azoknál ugy ennél is, külön saját-sági árnyéklatokban: a korlátlan tüznek nemes hénre, a vad erőnek bajnoki szilárdaságra, a romboló ittasságnak nagylelkűségre kell tisztulni, tölemelkedni.“

„Az emberiségnek egyik nemzedékét kell megtartanunk, sajátosságait, mint erekielyét, megőriznünk s szeplőtlen minőségben kifejtetnünk, nemesisitünk erőt, ereyeit s így egészen új, eddig nem ismert alakokban kiképezve végeztél-jához, az emberiség felcsoportításához vezetünk!“ — ezekben áll századunk nemzeti profétája szerint nemzetünk rendeltetése, hivatása.

Ehhez képest magyar nemzeti műveltséggel csak az bír, a ki a magyar nemzet — ezen Szechenyi által körülírt hivatásából folyó kötelességeinek teljesítésében, mint a

mindig fűl-fira, a tekintély azonban azzalán nemzedékekül nemzedékre, ha a híres nevek viselői nem taradoznak s szereltemül e tekintély fenntartása érdekében.

Annál megiepbőbb és természetlenebb tehát az a tétlen visszavonultság, a melyben a születési nemességnek oly nagy része évek óta tölti életét. Szabadon választott félrevonultság és lemondás, a melyet sem harc, sem vereség meg nem előzött. Ez a jelenlenség egyenesen példátlan. Világérzünk egész története semmi egyéb, mint az osztályok harca a hatalomért és befolyásért. Sohasem volt azonban a világ bármely országában osztály, mely ahhoz a néphez, a melynek kebeléből keletkezett, így szolt volna:

— A ti szokásaitok és hajlamaitok uratommal kínálnak bennünket, de nekünk az nem kell. Ti minket a kormány asztalához akartok ültetni, de mi a karta asztalhoz ülünk. Ti minket az ország leghatalmasbjaiva akartok tenni, de mi megelegtsünk azzal, hogy az egész nép legexcentrikusabb emberei legyünk.

Ilyen állapot hallatlan, s ha azok, kik Balaton-Füredre találkoztok tüzetek ki egymásnak, a magok részéről ezen állapot megváltoztatásán akarnak működni, az nagyon dicséretes dolog lesz. Csak hogy aztán nem szabad azt hinnök, hogy kicsike föld-csoportjokban egyszerű reformálni fogják a nemzetet. Soha meg társadalom nem reformáltott egy fashionabé földürlérlő. Ha a nemesség meg akarja tudni, hogy mikép kell hozzájárni ahhoz, hogy valaki, nagy névvel és nagy vagyonnal, vadói szolgálatakat tegyen egy országnak, ne sajnáljunk Balaton-Füredre utaztatban betérni valami utasok könyvtárába s ott megvenni egy kis nemzeti könyvecskét, mely a múlt évben jelent meg s oyan, mintha egyenesen az ő számukra tartott volna. A könyv címe: „Ein englischer Landsquire“, írta Franz v. Holtzendorf. Az egész akkora, hogy kényelmesen élte az oldozásban s kényelmesen elolvasható az uton. Nem oyan miutatótt, mint egy regény, hanem hasonlítottatott valami mulatótt és érdekesebb, s ritkán mondatk meg el oly kevés apra egybefoglalva annyi értékes és hasznos dolog.

A helyes német tanár talán sohasem írt meg szerencsésebb könyvet, egyes sem, a melyben a német és a professor a maga hi-

nemzet tagja, tényezőként szerepelhet. — Épen ezért magyar nemzeti műveltséget is csak az nyújthat:

1) a ki a magyar nemzetet és annak sajátosságait ismeri;

2) a ki fogalommal bír arról, hogy milyennekké kell válniok a nemzet sajátosságainak, hogy általuk nemzetünk az emberiség felcsoportításához emelkedhessék;

3) a ki az egyéni és nemzeti elemet fel képes ismerni s növekedésében a nemzeti elemet a nélkül, hogy a műveltebb idgen elem nagyobb mértékű nyomászó befolyásának kitenné, mégis összhangzásba tudja hozni a világ legműveltebb nemzeteiben szemelhető s azokat nagyokká tevő műveltebb elemekkel, — s az egyéni elemet, a mi leginkább a függetlenség iránt való értékben nyilatkozik, oly módon tudja fejleszteni, hogy azzal a nemzeti közérzület s a hazaszeretett összeforrasson.

Mikor fognak tehát leányiskolánk a nemzeti művelődés nagylelkűségű tényezővé emelkedhetni? — Akkor, ha mindazok, a kik növeveléssel foglalkoznak, leányiskoláinkban működnek, e három pontban összefoglaltaink meg tudnak felelni!

Késztégét nem szenved, hogy növevelés-ügyünk első rangu vezetéi, azok, kiknek e tekintetben már is annyi érdemük vannak, e kérdéseket illetőleg, e három pontban összefoglaltakra nézve a legmegnyugtatóbb feleleteket adhatják, — de hogyan állunk mi, a kik szerény közmunkásai vagyunk ez ügynek? Vizsgáljuk meg!

(Folyt. köv.)

A kassai kir. gazd. tanintézet kebelében felállított rétmester iskola szervezeti szabályai.

VI. Fegyelmi szabályok.

A tanulók fegyelmi tekintetben a kassai kir. gazd. tanintézet igazgatósága alatt állanak. Nyári időszakban azon kulturmérnök gyakorolja a fegyelmi felügyeletet, ki mellé a tanuló kirendeltetik.

A tanulóktól megkívánatik, hogy a legnagyobb szorgalommal tanuljanak és dolgozzanak, az iskolában ugy mint azon kívül is tisztességes magaviseletet tanúsítsanak és az előjáróságúal mindenben engedelmesséjenek. Kötelesek a

báival kevésbé lépne előtérbe, mint ebben. Még Tainenek méltán híres könyve is, az angol világról, nem tartalmaz több tanulságokat, mint ez a kis munka, melyről csak azt kell csodálni, hogy már rég le nincs fordítva magyarra. Holtzendorf egy angol nemest ír le, ki az egyszerű és épséggel nem aristokratikus Baker nevet viseli. A német egy börtönügyi congressus alkalmával ismerkedt meg az angoljal; azután meglátogatta házában s megfigyelte és leírta az ő és családja életét.

A mit ez a fausi nemes a maga körében véghezvisz, az valóban bálumatos, pedig sem a leggazdagabb, sem a legelőkelőbbek közé nem tartozik, sem különös tehetségekkel, sem különös befolyással nem büdöklik. Politikai nézeteit illetőleg, tizenhárom próbas tornyak látszik, mert nagy bővel szól a földbírtok fölözhatatlansága mostani rendszernek fenntartása mellett; hajlamaiban teljesen rusticus s semmiben sem különbözik földjéről; ő maga ismételtelen titakozik a német professor előtt az ellen, hogy őt valami békeapostolnak, fehér nyakraivalól, kezében egy pohár czukros-vízrel, találja, s mert ő a czukros-vízet csak brandyval jócskán foleszervezi szereti“. Azt mondja, hogy ő benne megvan rendének és hazájának minden bűne, s a mi tehetségét illeti, azt a következő tréfis módon adja elő:

„Megvan bennem háli istenek, az a türelem, melyet a nőkben angyalnak szoktak nevezni, de a melyet megamban csak szánár-erénynek nevezhetek, mert nincs semminémü tehetségem. Ezzel a számar-türellemmel sikerült végbevinnem némely olya dologot, a mely utánzásra méltó. Minden olya ügyben, a melyet a multvilág nem szivesen hall emlegettetni, a tolvajok, foglyok és csanvágók és szegények ügyében, kiereszkoltam magánunk a figyelmet, megrohantam a közömböseket a nem hagytam éket nyugton sehol sem; addig gyötörtém vagy harmincz nagyobb és kisebb újságot, míg ki nem nyomtatták 250 cikkettem; oylan mestermunka, a melyre valóban büszke vagyok, az, hogy az angol és walesi 648 szegény, kerülőből 518-at ugyszólván a magam kalapja alá kerítettem.“

(Vége következik.)

redjük bizott minden kulturtechnikai kézi munkát pontosan teljesíteni.

Egyébiránt a kassai kir. gazd. tanintézet rend és feyelemi szabályainak, valamint a belneklás és élelmészere vonatkozó — a most nevezett tanintézeti igazgatóság által kiadandó — házi rendszabályok megtartására kötelesek.

VII. Tanterv.

A tanítást a kassai kir. gazd. tanintézet igazgatójának felügyelete alatt a kultur-mérnökök és a szükséghez képest a tanintézet tanárainak közreműködése mellett a kulturtechnikai szakok tanára eszközlik.

A tantárgyak következők:

Elő teli tanfolyam.

Szépírás, számtan, magyar nyelv és irálytan, mértan, vegytan és ásványtan, égalj, talajisme és növénytan, természettan (általános tulajdonságok, mechanikai alapfogalmak, gépisúvével.) rajz (méráni, szakbeli gyakorlatok).

Második teli tanfolyam.

Szépírás, ügyírálytan, ábrázoló mértan, földmértan és tereptan, építészett (föld-, és vízépítészett), rétépités, művelés és alagszóvezés, térkép rajz, építészeti rajz, rétépités, szakbeli gyakorlatok.

Harmadik teli tanfolyam.

Ismétlések, tervezések, műtépmények másolása.

A nyári évszakokban a tanulók különböző kulturtechnikai munkálatoknál alkalmaztatnak az illető kulturmérnökök rendelkezése alatt. (I. V.)

VIII. Bizonyítványok.

A harmadik tanévet végzeteknek „rétmesteri“ minősítvényről adatik bizonyítvány, mely azonban a kintünő tanulók által kivételesen a második év végén is elnyerhető.*

Kelt Kassán, 1879. évi október hó 17-én.

A gazdasági tanintézet igazgatósága.

H I R E K.

— **Halas városa** legutóbb tartott közgyűlésén a budapest-zimonyi vasut kiépítéséhez, ha az Halas-Szabadkának vezetettnek, megszavazott ingyen területet 4%, mértföldre 24,000 forint értékben, 20,000 napszámot, megváltható 1 forintjával, mi tesz 20,000 forintot és készpénzt 50,000 forintot, vagyis összesen 94,000 forintot. A szabadkai küldöttség szombaton tisztelgett a kormánynál. Az összes ajánlatok mintegy három milliót képviselnek. Tízsa miniszterelnök válaszában kiemelte, hogy „a kormány hosszú idő óta figyelmét épen az önk által képviselt vidékre terjesztette ki és hogy az iránt nyugodtak lehetnek hogy ha — amint szónokunk mondá — az országos érdekek az önk vidéki érdekeivel találkoznak, bizonyosan azon vasutnak fogja az elsőbbséget adni.

(Hosszas élénk helyeslés.)

— **A körülményekhez képest.** Egy kintünő afrikai utazó beszéli, hogy egy reggelén ablakjában levő virágjait ontözte. Azonban sokat talált ontani, úgy hogy a víz egy, az ablak alatt tekvő arabs arczára ömlött. A barna felugrott, az ablakra nézett és tragikusan felkiáltott: „Ha öreg férfi vagy, megvetlek! Ha öreg asszony vagy, úgy megbocsájtok! Ha fiatal ember vagy, úgy megátokozlak! Ha fiatal nő vagy, akkor köszönöm!“

— **Modern hátadátosság.** Egy párisi birtokos nagyon szorongatott fivérét magához vevén, út nem csak súlyos anyagi bajjában segítette, de minden tek utabban ellátta a szükségesséekkel. A szorongatott fivér pedig csupa hátadátosság fejében elszöktette jöttvérének nejét, egyuttal magához vevén utravalón 185,000 frankot bankjegyen és 20,000 frankot aranyban. Távirati körözés közegetében a marsellei rendőrség épen akkor fogta el a szökevényeket, midőn Algírba akartak vitorlázni.

— **Szártított — tej.** A Lipthay Pál által amerikai utjából hozott különösségek között legnevezetesebb egy új tálmány: a szártított buzejt, melyből jókora mennyiséget ajándékoztak az orsz. tanszermuzeumnak. E tejt főleg tengeren utazók használják, mert más friss tejet nem kaphatnak; használtána igen egyszerű, mert csak vízbe kell tenni, hogy fölolvadjon és kész az itál.

— **Reklam egy kerékgyártónak!** Egyik közlebbi városból Nagyváradra jött valaki szekerem. Itt ráteledelet az idő, de hát marasztották is, meg ő is iszerlett maradni, elég az abból, hogy esti 8 órától 11 óráig tatta a szekeresét; mikor aztán rá-

vette magát az indulásra, felült a szekérre s elaludt. Álmában úgy érezte, hogy folytonosan kavicsgarmadákön jár, rázza és töfte valamit, hanem azért a 4 óra hosszat tartó uton fel nem ébredt, úgy kellett felkeltetni otthon. A szekeres másnap eljő a fizetésért. Nos, hogy vagyunk gazdárunk? — kérde a szekerestől: engem nagyon megrázott a szekér, talán né jó helyen jártak mi? — Dehogy nem! — válaszol a mozdorván a szekeres, csak ajánlom, hogyha a tansurnak ezután szekeres lesz, mindig a komamáml dolgoztassék, mert az egész éjszaka a kütőkön jártunk, egy sem hullott ki, a ráfót meg a talpot még Nagyváradon elnyagytuk.

— **Nagyváradot** az áradó Körös árvízvel elnyagytuk.

— **Gazdasági egylet.** Mint lapunk múlt számban jelezve volt, Vojnich Jakab, a gazd. egylet alelnöke Kulán gyűlést hívott össze. A gyűlés, amint előre várni lehetett, sikerült a mennyiben azon mintegy hetvenen voltak jelen. Kiosztatott nyolc aláírási ív. A gyűlésen Korbay Károly indítványára nagy szenziót keltett t. i. azon practicus indítvánnyal lépett föl, hogy a bács-bodrogmegyei gazdasági egyesület gazd. tanoda felállításán fáradozzék. Ha ezen tanoda fel lesz állítva, akkor az egyletnek is számos tagja lesz. A gyűlést a casinó helyiségében társas vacsora követte, melyet Racz György, az egylet elnökét, Gromon Dezső ő méltóságát ételt.

— **Tolgy István** 34 éves igen tehetséges és szabadlevű gondolkozású írónk múlt vasárnap hosszas betegség után meghalt.

Üzleti tudósítás.

Baja, 1879. december 6-án.

Buza 12.80 zab 6.10 bab 10.20 árpa 7.50 rozs 8.80 köles 6.90 kukorica 6.20

Az árak 100 kilogr. után.

Feladó szerkesztő:

Dr. BARTSCH SAMU.

Hirdetések.

Stájerországi

növény-medv
mellbetegek részére.

Több mint 30 éve az egyes egyedül és jeles gyógyszer a torok és léleköz szervek minden bajai ellen, úgy mint: köhögés, nátha, rekedtség, nyak- és mellfájás.

Azon üvegek, melyekben a stájerországi növény nedv, továbbá a bőlég „J. P.“ bonyoma vannak, valamint a készítő neve a Vignóttán: „J. Purgleitner, Apotheker“ két színnel van nyoma.

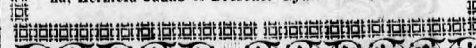
Öve figyelmeztetjük a n. é. közönséget a sok utazás és hamisításoktól és kérjük csak azon üvegeket mint **VALÓDIÁK** tekinteni, melyek a fenti ismeretjelövelkel ellátva vannak.

Ára egy üvegnek 88 kr. ó.

Főszékhelyi-raktár: Purgleitner J. gyógyszerésztern Graczbán.

Főraktár Magyarországi részére: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész-né PESTEN.

Raktár Baján: Michitsch István, Herzfeld Henrik és fia, Herzfeld Jakab és Drescher Gyula unokái.

*) A jelen tanév december hó 1-én kezdődik; jelentkezhetni november 25-ig beazórolag, a kassai gazdasági tanintézet igazgatójánakál.

Az

Első magyar általános biztosító társaság

INGYEN

biztosít az első évre

LAKHÁZAKAT ÉS GAZDASÁGI ÉPÜLETEKET

úgy, hogy

A DISZFIZETÉS

az ingyen év előzetes élvezete után

csak a második évben veszi kezdetét,

ha az ily épületek nála hat évi tartamra biztosítottatnak.

Jegyzet: A mult 84. számban a szerkesztői megjegyzésben a biztosítási tartam tévesen volt 7 évre téve, mert nem 7, hanem 6 évre fogad el a társaság e hirdetés szerint biztosításokat.

Baja, 1879. december 9-én.

Fejes István,

az I. magy. á't. bizt. társaság hivatalnok.

